

Betænkning afgivet af Sundheds- og Ældreudvalget den 18. juni 2020

Betænkning

over

Forslag til folketingsbeslutning om straffeattester ved ansættelse af personale i pleje- og omsorgssektoren

[af Karina Adsbøl (DF) m.fl.]

1. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, V, RV, SF, KF, LA og Susanne Zimmer (UFG)) indstiller beslutningsforslaget til *forkastelse*.

Et *mindretal* i udvalget (DF og NB) indstiller beslutningsforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *andet mindretal* i udvalget (EL) vil stemme hverken for eller imod beslutningsforslaget.

Alternativet, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betænkningssafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

2. Politiske bemærkninger

Socialdemokratiet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti

Socialdemokratiets, Radikale Venstres, Socialistisk Folkepartis og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget bemærker, at arbejdsgivere i pleje- og omsorgssektoren allerede har fået mulighed for at indhente en offentlig straffeattest, hvis de vurderer, at det er nødvendigt. Med de gældende regler foreligger der således allerede en række værktøjer til en grundig ansættelsesprocedure.

S, RV, SF og KF ønsker at følge udviklingen på området tæt, herunder i hvor stort omfang kommunerne gør brug af muligheden for at indhente offentlige straffeattester, med henblik på at vurdere om der er behov for yderligere værktøjer for at beskytte nogle af de mest udsatte borgere.

Partierne er desuden opmærksomme på, at der på socialområdet er vedtaget et lovforslag, hvorefter der fra den 1. juli 2020 er pligt til at indhente enten en privat eller offentlig straffeattest inden ansættelse af personale, herunder vikarer

eller ledere på konkrete sociale tilbud. Partierne ønsker at følge erfaringerne fra det specialiserede socialområde med henblik på at tage stilling til eventuelle tilføjelser af yderligere regler og økonomiske udgifter inden for pleje- og omsorgssektoren.

Det er vigtigt, at de borgere, som modtager hjælp gennem pleje- og omsorgssektoren, kan have tillid til det personale, som kommer i deres hjem. S, RV, SF og KF noterer sig dog, at indhentelse af offentlige straffeattester ved alle ansættelser inden for pleje- og omsorgssektoren, ikke alene kan stå som en garanti herfor. S, RV, SF og KF bemærker i denne forbindelse, at det er afgørende, at der foretages en ansvarlig og grundig ansættelsesprocedure, hvor man på baggrund af de eksisterende værktøjer som samtaler, referencer og udtalelser kan afdække, om den, der søger job, kan ansættes. Hertil skal straffeattester ses som et supplement til ansættelsesproceduren, når det vurderes relevant og nødvendigt.

S, RV, SF og KF noterer sig endelig muligheden for, at nye medarbejdere ansættes med prøvetid, hvorved kommunale og private ledere i ældreplejen gives god tid til at vurdere en nyansat medarbejders arbejde – herunder medarbejderens samarbejde med borgere. På samme måde har kommunale og private ledere i ældreplejen et fortløbende ansvar for at reagere på uoverensstemmelser i samarbejdet mellem borgere og medarbejdere på en retfærdig måde for såvel borgerne som medarbejderne.

Venstre og Dansk Folkeparti

Venstres og Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget mener, at det er vigtigt at forebygge, at der begås seksuelle overgreb, vold, tyverier og røverier mod mennesker, der har en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse, herunder mennesker med handicap, ældre og mennesker med en psykisk lidelse. Det er sårbare borgere i vores samfund, der er kendetegnet ved, at de ofte også er dybt afhængige af hjælp i dagligdagen.

Der blev tidligere på året indført et krav om, at socialtilsynet som betingelse for godkendelse af et nyt botilbud ville være forpligtet til at sikre, at tilbuddet også har indhentet straffeattester fra allerede ansatte medarbejdere og ledere.

Det fremgår af svar på B 106, spm. 6, at »KL ikke har mulighed for at bidrage med et fyldestgørende svar på, hvor mange sager, hvor en ansat i pleje- og omsorgssektoren er blevet afskediget eller lign. pga. kriminalitet, og hvor den pågældende havde lignende sager på sin straffeattest, idet der ikke foreligger statistik herfor.«

I svar på B 106, spm. 1, oplyses det endvidere, at »Rigspolitiets eksterne IT-leverandør har mulighed for at trække tal på, hvor mange attester myndighederne har bestilt ved den afkrydsningsmulighed, som bl.a. omfatter bekendtgørelsens § 22, stk. 1, nr. 7. Det vil dog alene kunne angive det samlede antal attester udstedt efter denne afkrydsningsmulighed, men vil ikke nærmere specificere, om der er tale om attester i forbindelse med ansættelse i hjemmeplejen, på plejehjem, i psykiatrien eller til dagtilbud m.v.«

V og DF ønsker afdækket og undersøgt, hvor mange kommuner samt privatleverandører der indhenter offentlige straffeattester på medarbejdere ansat i pleje- og omsorgssektoren for så vidt angår ansatte, der kommer i borgerens eget hjem.

Undersøgelsen ønskes afsluttet inden udgangen af 2021.

Indhentelse af offentlige straffeattester er ikke lovpligtigt i pleje- og omsorgssektoren, men er en såkaldt »kan-bestemmelse«, som det bl.a. fremgår af svar på B 61, spm. 21, folketingsåret 2017-18. Venstre og Dansk Folkeparti opfordrer regeringen til at indkalde til drøftelser vedrørende at gøre indhentelse af offentlige straffeattester lovpligtigt. I DR-dokumentaren »Bestjålet af hjemmeplejen« viser en rundspørge, at det langtfra er alle kommuner, der indhenter straffeattester eller referencer fra tidligere ansættelsessteder, når de skal ansætte nyt personale.

Problemstillingen fremgår også af artiklerne »Dømt hjemmehjælper var tidligere straffet - kommunen vidste intet« af den 17. august 2018 fra tv2east.dk og »Hjemmehjælper var tiltalt for tyveri: Kunne alligevel arbejde videre et nyt sted« af den 7. marts 2020 fra dr.dk.

V og DF foreslår, at ministeren indkalder til drøftelser, når resultatet af undersøgelsen af, hvor mange kommuner og privatleverandører der indhenter offentlige straffeattester, foreligger, og når der foreligger erfaringer med indhentelse af straffeattester på botilbuddene.

Desværre er der brodne kar, og de brodne kar ødelægger det for rigtig mange dygtige medarbejdere, der hver dag gør en kæmpe forskel i omsorgssektoren. V og DF ønsker, at de brodne kar skal stoppes.

Dansk Folkeparti

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget har gentagne gange fremsat forslag om, at der skal indhentes straffeattester på medarbejdere i pleje- og omsorgssektoren bl.a. med B 73, folketingsåret 2014-15, 1. samling, om voksenattester

til personer, der arbejder med udviklingshæmmede, og senest ved B 61, folketingsåret 2017-18, om voksenattester til personale, der arbejder med mennesker, som har en fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse.

Under behandlingen af B 61 stillede Dansk Folkeparti et spørgsmål til børne- og socialministeren, ældreministeren og justitsministeren om ministrene ville indkalde til drøftelser om emnet. Svaret var, at ministrene ikke fandt det nødvendigt at indkalde til drøftelser om indførelse af obligatoriske straffeattester ved ansættelse i pleje- og omsorgssektoren. Ministrene henviser til, at arbejdsgiveren har muligheden for at indhente en straffeattest, hvis det vurderes nødvendigt, jf. svar på B 61, spm. 21, folketingsåret 2018-19.

Enhedslisten

Enhedslistens medlemmer af udvalget bakker fuldt op om intentionerne i forslaget. EL er fuldstændig enige i den præmis, at når vi ansætter mennesker, der skal ud at arbejde i borgernes eget hjem hos borgere, der ofte er svækkede og afhængige af den hjælp, vi kan give dem, så har vi også en forpligtelse til at gøre alt, hvad vi kan, for at sikre, at de ikke bliver udsat for et overgreb. Derfor er EL helt enige i, at arbejdsgiveren skal indhente en straffeattest. Det udelukker på ingen måde, at en arbejdsgiver kan vurdere, at et straffeforhold ikke vil have betydning for ansættelsen.

EL betragter det som en sikkerhed for arbejdsgiveren, for borgeren, der har brug for hjælp, for de pårørende og for det dygtige og dedikerede personale, der arbejder i pleje- og omsorgssektoren.

Når EL ikke umiddelbart kan støtte forslaget, er det, fordi de økonomiske konsekvenser ikke er fuldt ud belyst, og finansieringen derfor ikke er på plads.

3. Udvalgsarbejdet

Beslutningsforslaget blev fremsat den 26. februar 2020 og var til 1. behandling den 15. maj 2020. Beslutningsforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Sundheds- og Ældreudvalget.

Oversigt over beslutningsforslagets sagsforløb og dokumenter

Beslutningsforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under beslutningsforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet beslutningsforslaget i 2 møder.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 2 bilag på beslutningsforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 7 spørgsmål til sundheds- og ældreministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret.

*Annette Lind (S) Birgitte Vind (S) Tanja Larsson (S) Camilla Fabricius (S) nfm. Daniel Toft Jakobsen (S)
 Flemming Møller Mortensen (S) Julie Skovsby (S) Lennart Damsbo-Andersen (S) Rasmus Horn Langhoff (S)
 Stinus Lindgreen (RV) Nils Sjøberg (RV) Kirsten Normann Andersen (SF) Trine Torp (SF) Peder Hvelplund (EL)*

Victoria Velasquez (EL) Susanne Zimmer (UFG) Jane Heitmann (V) fmd. Ellen Trane Nørby (V)

Christoffer Aagaard Melson (V) Martin Geertsen (V) Marlene Ambo-Rasmussen (V) Sophie Løhde (V) Liselott Blixt (DF)

Mette Hjermland Dencker (DF) Karina Adsbøl (DF) Jens Henrik Thulesen Dahl (DF) Per Larsen (KF)

Lars Boje Mathiesen (NB) Henrik Dahl (LA)

Alternativet, Inuit Ataqatigiit, Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	48	Liberal Alliance (LA)	3
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	42	Alternativet (ALT)	1
Dansk Folkeparti (DF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	16	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	13	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	13	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	4
Nye Borgerlige (NB)	4		